

Girişimcilik ve Yenilikçilik Kavramlarının İktisadi Düşüncedeki Yeri: Joseph A. Schumpeter*

The Terms of Entrepreneurship and Innovativeness in the Economic Thought: Joseph A. Schumpeter

Perihan Hazel ER**

ÖZET

Girişimcilik, küreselleşen günümüz dünyasında ekonomik gelişmede rol oynayan en önemli faktörlerden biridir. Girişimcilik ekonomik büyüme ve kalkınmanın motoru, yenilik ve yaratıcılığın kaynağıdır. Ekonomik açıdan girişimciliğin bu artan önemi, ekonomik teoride girişimcinin niteliklerinin ve rolünün ne olduğu ile ilgili bazı soruları da beraberinde getirmektedir.

Ekonomik gelişmede girişimcilerin dinamik rolü üzerinde duran ve girişimciyi yenilikleri gerçekleştiren kişi olarak tanımlayan Schumpeter, buluşlar yoluyla girişimcilerin üretime getirdikleri yenilikleri, liberal kapitalist gelişmenin itici gücü olarak kabul etmektedir. Diğer bir ifadeyle Schumpeter teknolojik yenilikleri ve girişimcilik faaliyetlerini statik ekonominin üretken kaynaklarını dinamik yeniliklere aktaran güçler olarak ele alır. Girişimciliğin yenilikçi faaliyetleri olarak ifade edilen bu gelişmeler ilk olarak Schumpeter tarafından ele alınmakla birlikte girişimcilik ve yenilikçilik kavramları farklı iktisat okulları tarafından farklı şekillerde yorumlanmıştır. Bu çalışma ilk olarak iktisadi düşünce tarihinde girişimciliğin ve yenilikçiliğin teorik temellerini oluşturan yorumları inceledikten sonra Schumpeter'in yenilikçi girişimci analizini irdelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Yenilikçilik, İktisadi düşünce, J.A.Schumpeter
Çalışmanın Türü: Araştırma

ABSTRACT

Entrepreneurship is one of the most important factors that play a role in economic development in today's globalized world. Entrepreneurship is an engine of economic growth and development and a source of innovation and creativity. Economically, the growing importance of entrepreneurship raises some questions about what is the entrepreneur's qualifications and its role in the economic theory.

Because physiocrat thought emerged in a period, when agriculture became dominant and industrial revolution did not change world economy completely, it mostly emphasized agricultural entrepreneur in its thoughts related to entrepreneurship. The definition of entrepreneurship was made by R. Cantillon, physiocrat thinker, as a person buying and producing the production inlets to sell from undetermined price. Thus, Cantillon, relating the enterprise to risk element, emphasizes the feature of entrepreneurs to undertake risk in the face of uncertainty. Beside risk element, those emphasizing the importance of entrepreneur form other viewpoints are under consideration. For example, Beaudou attracted attention to planning and organization.

Definition of entrepreneur, being developed J.B.Say after R. Cantillon, it was emphasized that the entrepreneur should have the attribution to organize and manage production inlets. In other words, according to J.B.Say, entrepreneur is a person undertaken the coordination role in both production and distribution and marketing stages.

Classical economists did not sufficiently make the distinction between entrepreneur who undertakes risk, combines production factors, and searches the possibility of innovation and capitalist who only provides tool for investment and as a result, equated the entrepreneur with capitalist. The reason for this is that classic economists have the belief that all changes and movements in the market will be known by all market actors. In view of this, they accept all human beings wanting to maximize their interests as entrepreneur. Because the situation is so, classical economists did not give a distinct role for entrepreneur.

According to A.Marshall, from the pioneer of neoclassic economics, entrepreneur is a person producing goods and services as well as performing supervision functions in the firm and while making these, undertaking risk. In Neoclassic school, entrepreneurship remained limited with the function to bring together and protecting the individual against the risk of future. Neoclassic model, with production function, rational choices, and the assumption of perfect information it has did charged a little mission to the entrepreneur. In this model, firm can run itself.

In the studies carried out on the entrepreneurship, Austrian economics school that accounts for market process on the base of human action has a distinct place. In this frame, I. Kirzner made the most important contribution about market process and entrepreneurship. In market process, the emergence of profit depends on the activity of entrepreneur. Kirzner shaped the definition of entrepreneurship around the concepts of awareness, learning new things, and realizing innovation.

* Bu çalışma Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı'na ait Prof. Dr. Abdulkadir BULUŞ danışmanlığında yürütülmüş olan *Girişimcilik ve Yenilikçilik Kavramlarının İktisadi Düşüncedeki Yeri: Joseph A. Schumpeter* adlı tez çalışmasının özetidir.

** Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi

The studies on the concept innovation and its effect on growth gained acceleration, especially after Second World War. For innovation, in short, expressed as transforming an opinion to the production, there are very different definitions.

Adam Smith, a classical economist, says that there is division of work in the foundation of wealth of countries and technological innovations emerged as a result of division of work. According to Smith, the mechanism providing growth is division of work. Therefore, Smith, unlike from Schumpeter, did not give any place to the entrepreneur, who generally acquired capital, borrowing in the form of credit and thus revealing the opportunities.

In Neoclassical understanding, innovativeness was handled as a driving force on the back of growth and evaluated as externality. The opinions of Marshall led to evolutionist opinions to emerge and provided possibility to understand the processes of specialization and nonstructural change based on the interaction between heterogeneousness, complementarity and competition characterizing the process of innovation

Evolutionist economists, with the concepts they developed, brought the new openings to the previous discussions in the literature of economics. Evolutionary economics became successful in introducing the superficiality of assumptions of traditional industrial competition theories such as that firms have the identical cost conditions and no firm has informational and organizational advantage.

Until this moment, the opinions of schools related to the concepts entrepreneurship and innovativeness throughout history of economics have been attempted to be summarized. However, the person who makes most contribution to these concepts and has a great influence in accessing of the concepts entrepreneurship and innovativeness to the theory of economics is certainly J.A. Schumpeter.

Schumpeter, who stands on the dynamic role of entrepreneurs in economic development and defines the entrepreneur as someone who has taken the innovations, defined entrepreneurs bring innovations in production through discoveries as the driving force of liberal capitalist development. In other words, Schumpeter treats technological innovation and entrepreneurial activity as forces which transfer productive resources of the static economy to dynamic innovations.

Schumpeter generally shaped the issue of entrepreneurship around the concept innovativeness. According to Schumpeter, the way of being able to be to become entrepreneur passes from introducing the opinion or innovation, nor realized earlier, from not having the owner of business enterprise or capital. Entrepreneurship directing the existing resources from the old businesses from the more effective and new businesses is the essence of modern economy. Schumpeter who brings forward that entrepreneur will lead to a process called "creative destruction", generating new combinations and upsetting the balance in economy, makes the issue connected to the innovation.

Schumpeter, beside labor, capital, and natural resources, emphasized the importance of entrepreneur, fourth production factor. According to Schumpeter, the essence of entrepreneurship is innovation. In other words, those making leadership to the innovations are dynamic entrepreneurs. Schumpeter, emphasizing the unique relationship between entrepreneur and innovation, in contrast to a number of earlier theory, charged an important role on the entrepreneur in the process of economic development. Schumpeterian entrepreneur, thanks to the innovations he/she made, is a person carrying the economy to the better and higher balance point, receiving it from a balance point.

This activity is expressed as the entrepreneurship's innovative developments firstly is taken by Schumpeter but also concepts of entrepreneurship and innovation are interpreted in different ways by different schools of economics. This study firstly reviews comments on the theoretical basics of entrepreneurship and innovation in the history of economic thought, then explores the innovative entrepreneur analysis of Schumpeter.

Keywords: Entrepreneurship, Innovation, Economic history, J.A.Schumpeter

The Type of Research: Research

GİRİŞ

21. yüzyıl, dünya ekonomisinde teknolojik değişim ve yeniliklerin ekonomik yapıları değiştirmeye devam ettiği ve tüm dünyada refah artışlarının görüldüğü bir yüzyıldır. Bununla birlikte günümüz toplumunda artık geçmişten bu güne kullanılan kavramlar hızla değişmekte ve hemen her alanda bilgiye dayanan yeni iş kolları ortaya çıkmaktadır. İşte bu sosyal, kültürel ve ekonomik dönüşüm içerisinde girişimcilik kavramı da değişmiştir. Diğer bir deyişle insanlık tarihi boyunca, girişimcilik sürekli değişim içerisinde olan dinamik bir faaliyet olarak yoluna devam etmektedir. Artık eski cesaretli, riski seven girişimcinin yerini bilgiye dayalı düşünen ve yenilikçi bir anlayışa sahip girişimci almış ve böylelikle sürekli değişim içinde olan girişimcilik kavramı, günümüzde sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişin yaşandığı ve rekabetin önem kazandığı küreselleşen dünyada yenilikçi girişimcilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

20. yüzyılın önemli iktisatçılarından olan Schumpeter, *The Theory of Economic Development* ve *Capitalism, Socialism and Democracy* ve *Business Cycles* adlı çalışmaları ile ekonomik sistemin dinamik mekanizmasını ortaya koymaya çalışmış ve bunu yaparken de girişimciye ve girişimci aracılığı ile de yeniliğe ayrı bir önem atfetmiştir.

Çalışmanın amacı girişimcilik ve yenilikçilik kavramlarının iktisadi düşünceler tarihindeki gelişim süreçlerini ele alarak girişimciyi yenilikleri gerçekleştiren kişi olarak ele alan Schumpeter'in görüşlerini irdelemektir.

1. Girişimcilik ve Yenilikçilik Kavramları

Girişimcilik kavramının literatürde kesin kabul görmüş tek bir tanımı bulunmamaktadır. Gartner ve Carter'e (2003) göre girişimcilik; organizasyonel bir konu ve daha çok organizasyon süreci iken, Hisrich ve Peters'e (2001) göre girişimcilik, yeterli emek ve zaman ayırarak, mali, fiziksel ve sosyal riskleri göze alarak, parasal ödüller elde ederek yeni bir değer yaratma sürecidir. Jonathan (2003) girişimciliği, gelecekteki mal ve hizmetlerin keşfi, gelişimi ve işletilmesi; Sahlman ve Stevenson (1991) mevcut kaynaklara bakılmaksızın fırsatların peşinde olmak olarak tanımlamaktadır.

Girişimci; kuruluş yeri seçimini, iş formunu ve malların, kaynakların kullanımını etkileyen kararları alan kişidir. Bu tanım bir sentezdir. Çünkü; risk, belirsizlik, yenilik, değişim gibi ana tarihsel temaları ile piyasa sistemi içerisindeki girişimcilik faaliyetlerini de içeren; işbirliği, arbitraj, spekülasyon, yenilik gibi kavramları da kapsar (Işık vd. 2011; 152).

Yenilik ise (inovasyon), "yeni ve değişik bir şey yapmak" anlamındaki Latince bir sözcük olan "innovatus"tan türemiştir (Drucker, 1998; 21). Karagöz ve Albeni'ye (2003) göre yenilik, piyasaya yeni giriş yapan ürün ve süreçlerdir ve yenilikler teknolojik değişim sonucu ortaya çıkmaktadırlar. Akyos'a (2004) göre yenilik; düşünce geliştirme, teknoloji geliştirme yeni veya geliştirilmiş ürün veya üretim yöntemi veya ekipmanı üretme ve pazarlama faaliyetlerinin yönetimidir.

2. Girişimcilik Kavramının Tarihsel Gelişimi

İnsanoğlu tarihsel süreç içerisinde, ilkçağlardan bu yana yaşamını sürdürebilmek amacıyla her türlü olumsuz koşula rağmen ihtiyaçlarını karşılamıştır. Kaba taş, yontma taş, cilalı taş ve demirin icadına kadar olan tarihi devirler, insanoğlunun girişimcilik ruhuyla ve risk almak suretiyle ortaya koyduğu birer yenilik süreçleridir (Durukan, 2007; 25). İlk çağda insanlar yaşamlarını sürdürmenin yanında ticaret için; ortaçağ da ise risk içermeyen büyük ölçekli üretim projelerini yönetmek için girişimcilik faaliyetinde bulunmuşlardır (Wingham, 2004; 2).

On altıncı yüzyılda merkantilizmle birlikte ülkeler sahip oldukları özel ve kamu girişimlerinin ürünlerini ihraç edip karşılığında ülkeye altın ve gümüş getirme çabasına girmişlerdir. Bu akımla birlikte büyük sanayi kuruluşları kurulmaya başlamıştır. Merkantilist yaklaşımdan sonra liberalizm yani akılcılığın ön plana çıkması, rekabetin üst düzeyde yaşanması ve uluslar arası ticaretin desteklenmesi özel sektör girişimciliğinin önemini arttırmış ve bu yaklaşım kendisini Avrupa'da hissettirmeye başlamıştır. Dolayısıyla da girişimcilikte risk unsuru ilk kez on yedinci Yüzyılda ortaya çıkmıştır (Ercan ve Gökdeniz, 2009; 61).

18. yüzyıldaki Fransız geleneğinin başlangıcı girişimcilik faaliyetleri ile yakından bağlantılıdır (Menuda ve Kean, 2002; 4). Fizyokrat düşünce, ekonomide tarımın baskın olduğu, Sanayi Devrimi'nin dünya ekonomisini tam olarak değiştirmedeği bir dönemde ortaya çıktığı için girişimcilikle ilgili düşüncelerinde çoğunlukla tarımsal girişimciyi vurgulamıştır. Fransız düşünürlerin en ünlülerinden biri girişimciliği ekonomi literatüründe ilk olarak tanıtan Richard Cantillon'dur. Cantillon'a göre girişimci hammaddeyi - genellikle tarım ürünü- işlemek için belirli bir fiyattan alır ve sonucunda belirsiz bir fiyata satar (Filion, 1997; 2). Belirsiz fiyat ile belirli fiyat arasında girişimcinin kârı veya zararı olur. Girişimciyi bu faaliyete motive eden de sonucunda elde etmeyi umduğu kârdır (Winata, 2008: 13). Cantillon'a göre, girişimciliğin kökenini öngörü eksikliği ve risk almaya istekli olmak oluşturur. Böylece Cantillon girişimciliğin piyasadaki belirsizliğe katlanma rolüne odaklanmıştır (Hebert ve Link, 1989; 42).

18. yy'ın sonlarına gelindiğinde iktisat tarihinde kökeni genellikle Adam Smith'in 1776'da yayınlanan *The Wealth of Nations (Ulusların Zenginliği)* adlı kitabına dayandırılan klasik düşünce baskın olmaya başlamıştır (Landström, 2005; 17). Klasik iktisatta girişimcilik kavramını en geniş çapta ele alan iktisatçı John Baptiste Say'dir (Peneder, 2009; 80). Say, iktisadi gelişmeyi girişimci faaliyetinin sonucu olarak görür. Cantillon gibi girişimciyi kendi sermayesini yatırdığı için risk alıcı olarak ele alır. Say, girişimciyi yenilik ile ilişkilendirir ve girişimciyi değişimin öznesi olarak nitelendirir. Say'ın kendisi de bir girişimcidir ve modern anlamda girişimcinin sınırlarının ne olduğunu açıklayan ilk kişidir (Filion, 1997; 2).

19. yüzyılın sonunda iktisat biliminde makroekonomiden mikroekonomiye bir geçiş yaşanmıştır. Bu yeni odaklanmada üretici ya da tüketici olarak bireylerin ekonomik analizinde denge teorileri baskın olmuştur (Landström, 2005; 30). Neoklasik iktisat, Klasik iktisadın sona erdiği 1870'li yıllardan itibaren iktisat biliminde baskın olmaya başlamıştır.

Klasik ve neoklasik iktisat arasında köprü kuran Alfred Marshall bu dönemde girişimcilige ilgi gösteren az sayıda neoklasik iktisatçıdan biridir. Marshallcı ekonomide girişimcinin görevi, mal arzının, yenilik ve ilerlemenin sağlanması, üretimi yönlendirme, risk alma, sermaye ve emeği koordine etmedir. Firmayla birlikte girişimci tüm sorumlulukları üstlenir, hem yönetici hem de işverendir (Praag,1999;318-319). Marshall'ın girişimcileri, maliyetleri azaltmak ve daha verimli mallar üretmek için yeni metodlar üreten yenilikçilerdir (Winata, 2008; 19).

Girişimcilik üzerine yapılan çalışmalarda piyasa sürecini insan eylemi temelinde açıklayan Avusturya iktisat okulunun da ayrı bir yeri vardır. Bu çerçevede piyasa süreci ve girişimcilik konusunda en önemli katkıyı I. Kirzner yapmıştır. Kirzner'e göre önceki girişimcilik hatalarının birleşimi ve tattaki, tercihlerdeki, kaynaklardaki ve teknolojik gelişmelerdeki sürekli değişiklikler piyasada girişimcilik kârı için fırsatlar sunar. Girişimcilik kavramının böylece iki anlamı vardır. Birincisi yeni fırsatlara uyanık olmak, ikincisi ise fırsatları keşfetmeye uyanıklığı takiben arbitraj elde etmektir (Winata, 2008; 27).

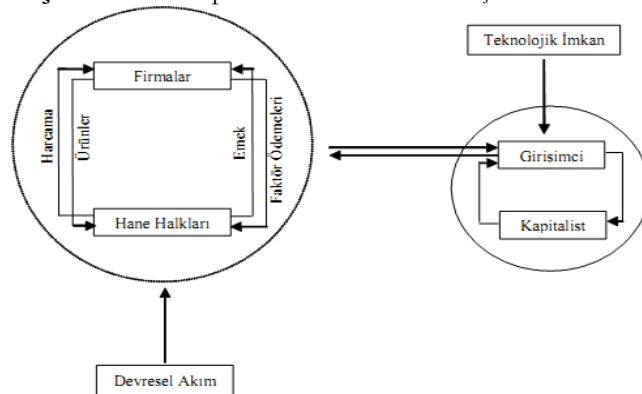
2.1.Schumpeter'in Girişimcilik Üzerine Görüşleri

Girişimci ve onun iktisadi gelişmedeki rolü ile ilgili belki de en çok anılan isim J. Schumpeter'dir. Erken dönem iktisat teorisyenleri girişimciliği, kapitalist ekonomilerde yapısal değişimin ve verimliliğin geliştirilmesinin kaynağı olarak geliştirmemişlerdir. Bu teorik bakış Schumpeter'in 20.yy. çalışmalarında ortaya çıkmıştır (Jones ve Wadhvani, 2006: 5). Say'ın girişimciliği üretim faktörlerinin birleştirilmesi olarak tanımlaması üzerine Schumpeter girişimcilik işlevinin;

- Yeni bir malın ya da malın daha iyi bir kalitesinin tanıtımı
- Yeni bir piyasanın açılması
- Yeni üretim metodunun tanıtımı
- Hammadde ya da yarı işlenmiş mal temini için yeni bir kaynağın bulunması
- Herhangi bir sektörde yeni bir organizasyonun yürütülmesi olduğunu vurgulamıştır (Sciascia ve De Vita, 2004; 6).

Schumpeter'in temel ilgi alanı kapitalist endüstriyel toplumun gelişme sorunudur. Schumpeter bu gelişme sorununu ele alırken, kendi kendini yenileyen statik bir akım tablosu yerine dinamik bir gelişme modelini benimser (Ertuğrul, 2011).

Şekil 1. Schumpeter'in Ekonomik Gelişme Modeli

Kaynak: Özkul,G.Kapitalist Sistemin Sürükleyici Aktörleri:Ekonomik Teoride Girişimciler,s.354

Şekildeki birinci daire, iktisadi süreçlerin sürekli değişmeden tekrarlandığı sabit ekonomi olarak tanımlanan dairesel akımdır. Böyle bir durağan durumda ister üretici olsun ister tüketici aktörlerin davranışları rutinler üzerine kuruludur (Özkul, 2007: 353). İkinci daire ise değişimi tetiklemenin yollarını

arayan girişimcinin ve kapitalistin ortak yaşam alanını simgelemektedir (Özkul, 2007: 354). Schumpeter dairesel akım kavramını yeniliklerle tanışılması sonucu oluşan değişiklikleri göstermek için bir referans noktası olarak kullanır. Ekonomiyi eski yollardan uzaklaştırır ve bilinmeyen yeni yollar açar (Brouwer, 2002; 89).

Literatürde Schumpeter'in modern ekonomik gelişme teorisi, girişimci kapitalizm süreci ve modern süreç (girişimcinin işlevlerini kaybettiği tröstleşen kapitalizm) olmak üzere iki süreçte farklılaşmaktadır. Ayrıca Schumpeter'in kendi teorik gelişmesinde, girişimcinin oynadığı rolde aşamalı olarak değişiklikler söz konusudur (Hagedoorn, 1996: 889). Girişimci kapitalizm sürecinde *The Theory of Economic Development (1934)* adlı çalışması ile Schumpeter yeni bir ekonomik teori kurmaya çalışmış ve bu çalışmasında yeni kombinasyonların yapılmasına "girişim", onun fonksiyonunu yapacak bireye ise "girişimci" adını vermiştir (Hebert ve Link, 1989: 44). Girişimci dairesel akımda ekonomik değişikliği sağlayan tek aktördür (Hagedoorn, 1996; 889).

Schumpeterci girişimci, yeni bilinmeyen ürünler yaratarak üretim yapılarını değiştirir, yani üretimi yeni bilinmeyen üretim metodları olarak değiştirir. Mevcut durumu değiştirme gerçeği göz önüne alındığında bu, piyasada var olan bağlantıları değiştirmek ve yerleşik firmaların önceden var olan avantajlı kaynaklarını yok etmek anlamına gelmektedir. (Sciascia ve De Vita, 2004; 8). Bir yeniliğin başka piyasa ya da piyasaları ikame etmesi nedeniyle yok etmesi ya da önemli ölçüde daraltmasına ve bu arada yeni piyasanın büyüyüp farklı firmaları bünyesine çekmesine daha önce de bahsedildiği gibi "yaratıcı yıkım" denilmektedir. Bir sektör yok olurken diğeri doğup gelişmektedir (Chen ve Chen, 2001; 2). Ampulün icadı ile gaz lambalarının piyasadan silinmesi buna örnek olarak verilebilir. Yaratıcı yıkım süreci asla bitmeyen, sürekli olarak devam eden bir süreçtir (İraz, 2005; 83).

Schumpeter'in girişimcilik üzerine görüşleri zaman içinde değişmiştir. 1940'a kadar girişimcilikle ilgili düşüncelerini geliştirmiş ve bunları yeni ekonomik teorisine dahil etmiştir (Landström, 2005; 34-35). Onun görüşlerindeki bu değişiklikler toplumların kurumsal yapılarına odaklandığı *Capitalism Socialism and Democracy (1942)* adlı çalışmasında yer almıştır. Bu çalışmasında iktisadi sistem olarak kapitalizmin ayakta kalıp kalamayacağı sorusunu irdelemiş ve Batı demokrasilerinde sonunda sosyalizmin kapitalizmin yerine geçeceğini öngörmüştür (Landström, 2005; 34-35). Bu süreç modern kapitalizm sürecidir. Modern kapitalizm sürecinde büyük firmalar yenilikçi olarak daha ve daha çok önemli hale gelmiştir. (Hagedoorn, 1996; 889-890). Büyük firmaların ellerindeki var olan geniş imkanları kullanarak yenilik ortaya çıkarmaları ve zaman içerisinde kabuk değiştirerek rekabetçi avantajlarını ve güçlerini koruyabilmelerine veya büyük firmalar dışında yapılan yenilikler sayesinde başka piyasaların gelişmelerine ve kendilerini yenilemelerine yardımcı olmalarına Schumpeter "yaratıcı birikim" ismini vermektedir (Chen ve Chen, 2001; 2-3). Firmada var olan rutinleri değiştiren aktör olarak girişimcinin rolünde ve öneminde azalma söz konusudur. Ekonomik gelişme aşamalı olarak kişiliksizleştirilmiş ve otomatik hale gelmiştir. Artık yenilik süreci eğitilmiş uzmanlar tarafından gerçekleştirilmektedir. Kapitalizmin tek değişim aktörü olarak girişimci gözden kaybolmaya başlamıştır. Schumpeter'e göre modern kapitalizmin bu özelliklerinin sonucu ise kapitalizmin sosyalist topluma doğru evrimleştiğidir (Hagedoorn, 1996; 889-890).

2.2. Girişimcilik Görüşlerinin Karşılaştırılması

İktisat tarihi girişimciliğin doğası ve rolü üzerine farklı düşüncelere sahiptir. Düşünce tarihi boyunca girişimci farklı yüzlere sahip olmuş ve birçok farklı rol oynamıştır (Hebert ve Link, 1989; 41).

Tablo 1. Girişimcilik Görüşlerinin Karşılaştırmalı Özeti

	Fizyokrat	klasik	Neoklasik	Avusturyan	Schumpeter
Teori	-	-	-	Piyasa süreci teorisi	Yenilik teorisi
düşünürler	Cantillon, Quesnay	Say, Bentham	Marshall, Walras	Menger, Wieser, Kirzner	-
girişimci	Malı belirli bir fiyattan alıp belirsiz fiyata satmak için risk alan	Üretim ve dağıtım düzenleyen	Mal arzı, yenilik ve ilerlemeyi sağlayan	Fiyat teklifleri sunan aracı	yenilikçi
özellik	Öngörü	Risk alma	İleriyi görebilme	Fırsatlara uyanık olma	Yenilikçi teknik yetenek
süreç	-	-	-	Keşfetme süreci	Yaratıcı yıkım süreci
Girişimci ve Piyasa dengesi	denge kurucu	-	-	Asla gerçekleşmeyen denge durumuna doğru yönelme	denge bozucu

Kaynak: Winata, S., The Economic Determinants of Entrepreneurial Activity: Evidence from a Bayesian Approach, s.29

Fazla basitleştirmeye rağmen tablodaki bu sınıflandırma fikirlere hızlı bir bakış açısı sağlamaktadır.

Çağlar boyunca girişimcilik teorileri hem statik hem dinamikdir. Bununla birlikte girişimciliğin sadece dinamik teorileri herhangi bir işlevsel anlama sahiplerdir. Statik dünyada ne değişim ne de belirsizlik vardır. Statik durumda girişimcinin rolü; finansal sermaye arz etmesinden, yönetici, girişim sahibi ve üretim faktörlerinin bir işvereni olmasından fazlası değildir. Statik dünyada girişimci pasif unsurdur çünkü onun hareketleri sadece geçmiş yöntemlerin tekrarıdır ve teknikler çoktan öğrenilmiş ve uygulanmıştır. Sadece dinamik dünyada girişimci sağlam bir aktördür (Hebert ve Link, 2006; 136).

3. Yenilik Kavramının Tarihsel Gelişimi

Yenilik kavramı ile büyümeye etkisine yönelik çalışmalar, özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra hız kazanmıştır. Kısaca bir fikrin üretime dönüştürülmesi olarak ifade edilen yenilikçiliğin çok farklı tanımlamaları bulunmaktadır.

1776-1873 yılları arasında iktisat doktrininde hakim olan klasik iktisat teknolojik değişim ve yenilik konusunda önemli görüşlere sahiptir. Klasik bir iktisatçı olan A. Smith, *Ulusların Zenginliği* adlı kitabının ilk bölümünde makinelerin iyileştirilmesi ve işbölümünün nasıl buluş ve yeniliklere yol açtığını açıklar. Smith'e göre, yenilik verimlilik artışının en önemli kaynağıdır. Smith makinelerdeki gelişmelerin bu makineleri kullananların icadı değil makineleri geliştiren kişilerin hünerlerinin eseri olduğunu, onların bu işi kendilerine meslek edindiğini ifade eder (Freeman ve Soote, 2003; 2). Adam Smith, böylelikle faydalı ekonomik bilginin üretimini teşvik eden ve spekülasyon faaliyetlerinde bulunan yeni bir uzmanlar sınıfına işaret etmektedir. Smith zenginliğin kaynağı olarak sermaye stokundaki artışı ve emeğin uzmanlaşmasını görmüştür.

Yenilik iktisadında neoklasik yaklaşım, neoklasik üretim iktisadının bir uzantısı konumundadır. Neoklasik iktisat 1980'lere kadar hakim olmuş fakat daha sonra teknoloji ve yenilik konularında yetersiz kalarak yerini evrimci iktisada bırakmıştır.

Neoklasik yaklaşım firmaların kaynakları ve teknolojik yetenekleri veri iken kaynak tahsis sürecini incelerken, evrimci yaklaşım firmaların yeni teknolojileri nasıl geliştirdiği ve teknolojik yeniliklere nasıl uyum sağladığını incelemektedir (Taymaz, 2001; 12).

Teknolojik yenilik sürecinde belirsizlik önemli olduğu için, evrimci yaklaşımda analiz birimi, neoklasik yaklaşımın temsili firmasının aksine, farklı teknolojileri, farklı yetenekleri, farklı örgütlenme yapıları, farklı davranış kuralları olan firmalardır (Taymaz, 2001; 12).

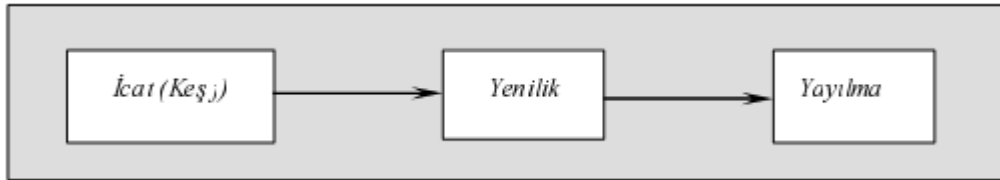
Neoklasiklerde teknolojik ilerleme, buluş-yenilik-yayıma şeklinde birbirini izleyen, icattan yeniliğe ve buradan da teknolojinin yayılmasına kadar süren doğrusal bir süreçtir (Edquist ve Hommen, 1999; 65-66). Evrimci yaklaşım ise teknolojik ilerlemeyi doğrusal bir süreç olarak değil her aşamanın iç içe geçtiği karmaşık bir süreç olarak değerlendirir.

3.1.Schumpeter'in Yenilik Üzerine Görüşleri

Tüm düşünürler gibi Schumpeter de kendinden önceki iktisatçılardan etkilenmiştir. *Business Cycles* isimli çalışmasında Arthur Spiethoff'un iktisadi devreler üzerine olan çalışmasından yararlanmıştır (Dolanay, 2009; 173-174). Schumpeter çalışmasında iktisadi devreleri; refah, durgunluk, bunalım ve canlanma olarak dört ayrı aşamada incelemektedir (Aydoğmuş vd., 2009; 13). Schumpeter'e göre, bütün bu dalgalanmalar girişimcinin rolü ve yeniliklerle açıklanabilmektedir. Ekonomide çeşitli zamanlarda ortaya çıkan yenilikler ve bunların kendi alanlarındaki yatırımları uyarıcı etkileri farklı farklı olup, buna göre de sözü edilen konjonktür dalgalanmalarından herhangi birini meydana getirici etkisi bulunmaktadır (Tekeoğlu, 1993; 221-222). Schumpeter'e göre ekonomik dalgalanmalar, aslında ekonominin yeniliklere kendini uydurma sürecinden başka bir şey değildir (Savaş, 2007; 834).

Schumpeter'e göre ekonomide yeni bir ürünün ortaya çıkma süreci üç aşamadan oluşur. İlk aşama yeni fikirleri kapsayan buluş aşamasıdır (Taymaz, 1997; 3).

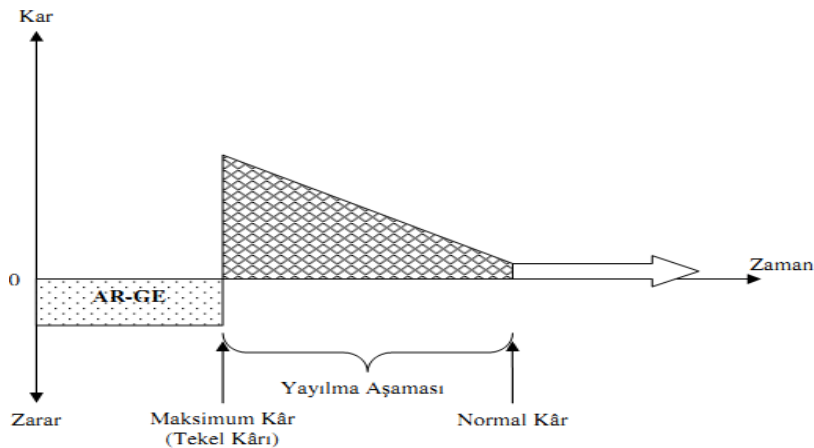
Şekil 2. Yeni Bir Ürünün Geçirdiği Evreler

Kaynak: Karagöz,M.,Albeni,M.,Ekonomik Kalkınma ve Modern Yenilik Teorisi,Süleyman Demirel Üniversitesi,İİBF,C.8,S.3,2003,s.29

İkinci aşama, yeni fikirlerin pazarlanabilir ürün ve süreçler haline getirildiği yenilik aşamasıdır. Yenilik, buluşun ilk ticari uygulama aşamasıdır. Üçüncü aşama ise yeni ürün ve süreçlerin potansiyel pazarlara yayıldığı yayılma aşamasıdır (Mahdjoubi, 1997; 2).

Şekil 3. Yenilik Sürecinde Tekel Kârının Zamanla Ortadan Kalkması

Kaynak: Sungur,O.,Bölgesel Ölçekte İnovasyon:NUTS 2 TR61 Düzeyi KOB'leri İle Yerel Paydaşlar Arasındaki Bölge Dinamikleri ve Ağbağları Üzerine Bir İnceleme,Yüksek Lisans Tezi, 2007,s.32

Girişimci, riskleri göze alıp yeni bir ürün piyasaya sürdüğünde başlangıçta belli bir süre o yeniliği pazarlayan tek firma olarak tekel kârı elde edecektir. Ancak bu tekel kârı diğer firmaları cezp edecek ve bu yeniliğin diğer firmalar tarafından taklit edilmesi yoluyla tekel kârı zamanla ortadan kalkacaktır (Sungur, 2007; 31). Yeniliği ilk olarak ortaya çıkaran girişimcinin kâr avantajı ortadan kalkınca yatırımlar başka alana kayar ve sektör küçülür ta ki yeni bir yenilik patlayana kadar (McCraw, 2007; 5). Yeni malların tanıtımı ile süreç tekrar başlar. Böylece yaratıcı yıkım sonsuz bir süreç olarak devam eder (Antonelli, 2009; 619).

Buluş-yenilik-yayımla süreci, ekonomide *iş çevrimlerine (business cycles)* neden olmakta, böylece teknolojik yenilik, ekonominin içsel bir unsuru olarak ekonomik gelişmenin dinamiğini sağlayan en önemli faktör olmaktadır (Sungur, 2007; 32).

3.2. Yenilikçi Görüşlerin Karşılaştırılması

Yenilik kavramı da girişimcilik kavramı gibi tarih boyunca düşünce okulları tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır.

Tablo 2. Yenilik Matrisi

	Yenilik ve büyüme	yenilik ve rekabet	yenilik ve bilgi	gelişen sistem içinde yenilik
Klasik miras	İşbölümü Talep çekmeli teşvik		Öğrenme Toplu bilgi	Endüstriyel uzmanlaşma Çeşitlilik Yapısal değişim
Neoklasik miras	Üretim fonksiyonu		Bilgi dışsallığı	Teknoloji Ölçek ekonomileri
Schumpeterci miras	Yaratıcı yıkım	Yaratıcı tepki Schumpeterci hipotez Girişimcilik Monopolistik rekabet Yapı-yönetim-performans Baskın tasarım Ağ dışsallıkları	Yenilik fırtınası Ar-Ge Teknoloji itmeli Teknolojik fırsatlar	Dinamik etkinlik Sektörel model Teknolojik rejimi Yaratıcı benimseme Genel amaçlı teknolojiler
Evrim ve karmaşıklığı	Büyüme motoru olarak öğrenme Teknolojik yollar	Yaşam döngüsü Salgın difüzyon Çoğaltıcı dinamikleri	Sınırlı teknolojik bilgi Dağınık bilgi Yenilik ağları Girdi ve çıktı olarak bilgi	Sınırlı teknolojik değişim Geçmiş bağımlılığı Pozitif geri bildirimler Yol bağımlılığı Üretken ilişkiler

Kaynak: Antonelli, Cristiano, From the Classical Legacies to the Economics of Complexity ,2009,s.613

Yenilik ekonomisinin kökenini ve evrimini vurgulamak için tablodaki analitik araçlar ele alınabilir. Yenilik matrixi farklı analitik yolların yeniliğin evrimine nasıl katkıda bulduklarına göstermektedir. Klasik, neoklasik, Schumpeterci ve evrimsel yaklaşım ekonomik birimlere, üretim ve fayda fonksiyonlarını değiştirmekteki yetenekleri ile atıfta bulunarak standart iktisattan temel bir kalkışı paylaşırlar (Antonelli, 2009; 613-614).

Yenilik ve büyüme arasındaki ilişki ile ilgili olarak Klasik düşünce işbölümü ve uzmanlaşma sonucunda büyüme sağlanacağını ileri sürmektedir. Klasikler talep çekmeli modeli benimseyerek müşteri talepleri, zevkleri ve tercihlerinin yenilikçiliği yönlendirdiğini savunmaktadır. Neoklasik düşünce yenilik ve büyüme arasındaki ilişkiyi üretim fonksiyonu aracılığı ile açıklamaktadır. Üretim fonksiyonunda girdilerin çıktıya dönüşümün nasıl sağlanacağı kullanılan "teknoloji" tarafından belirlenir. Aynı malın aynı ölçekte daha az girdi kullanılarak üretiminin gerçekleştirilmesi de teknolojik gelişme olarak görülmektedir. Evrimci yaklaşım da neoklasik düşünce gibi girdilerin çıktıya dönüştürülmesinde teknolojiye önem verir. Ancak farklı olarak teknolojik bilgi ve bilginin üretime nasıl uyarlandığını da ele alır. Evrimci yaklaşım, böylelikle büyümede teknolojik yenilik ve öğrenme süreçlerinin etkili olduğunu savunmaktadır. Schumpeter'de ise büyüme girişimcilerin yenilikleri sonucu ortaya çıkan yaratıcı yıkım süreci sonucu gerçekleşmektedir.

Schumpeter mirası firma teorisi ve piyasa teorisi için önemli etkilerle piyasada yenilik ve rekabet arasındaki ilişkiyi incelemenin temellerini sağlamıştır. Schumpeterci yaklaşım rekabet aracı olarak yeniliğin rolüne, itici güç olarak da kurum ve girişimciliğe odaklanmıştır. Evrimci yaklaşım ise uzmanlaşma süreci ile yirminci yüzyılın ikinci yarısına paralel olarak gelişmiştir ve yol bağımlılığı dinamiklerini ve teknolojik ve yapısal değişimi karakterize eden sistemik bağımlılığı anlamak için imkan sağlamıştır (Antonelli, 2009; 613).

SONUÇ

Girişimcilik ve yenilikçilik kavramları sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişte önem kazanan olgular arasında yer almaktadır. Her iki kavram da tarihsel süreç içerisinde farklı iktisat okulları tarafından farklı şekillerde yorumlanmıştır.

Fizyokrat düşünürler, ekonomide tarımın baskın olduğu bir dönemde ortaya çıktığı için girişimcilikle ilgili düşüncelerinde çoğunlukla tarımsal girişimciyi vurgularken; Klasik iktisatçılar riski üstlenen, üretim faktörlerini birleştiren ve yenilik imkanını araştıran girişimci ile süreç içerisinde yatırım için sadece araç sağlayan kapitalist arasındaki ayrımı yeterli bir şekilde yapmamışlar ve sonuç olarak da girişimci ile kapitalisti özdeşleştirmişlerdir. Neoklasik okulda girişimcilik, sadece üretim faktörlerini bir araya getirme fonksiyonu ve bireyin geleceğin risklerine karşı korunması ile sınırlı kalmıştır. Avusturya okul ise girişimcilik tanımını, uyanıklık, yeni şeyler öğrenme ve yenilik gerçekleştirme kavramları etrafında şekillendirmiştir.

Yenilik kavramı ile büyümeye etkisine yönelik çalışmalar, özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra hız kazanmıştır. Yenilik kavramı ile ilgili olarak Klasik bir iktisatçı olan Adam Smith ülkelerin zenginliğinin temelinde iş bölümünün olduğunu ve teknolojik yeniliklerin de iş bölümü sonucu ortaya çıktığını söyler. Neoklasik anlayış içerisinde yenilikçilik, büyümenin arkasındaki itici güç olarak ele alınmış, yenilikçilik dışsallık olarak değerlendirilmiştir. Evrimsel yaklaşıma göre ise bir toplumda yenilik yapabilme, o toplumdaki tüm ekonomik olan ya da olmayan aktörlerin etkileşiminin bir sonucudur.

Girişimcilik ve yenilikçilik kavramlarının iktisat teorisine girmesinde en büyük etkiye sahip olan kişi kuşkusuz ki J.A.Schumpeter'dir. Schumpeter girişimcilik konusunu genel olarak yenilikçilik kavramının etrafında şekillendirmiştir. Schumpeter'e göre girişimci olabilmenin yolu bir işletmenin veya sermayenin sahibi olmaktan değil, daha önce gerçekleştirilmemiş bir yeniliği veya fikri ortaya atmaktan geçer. Mevcut kaynakları eski işlerden daha verimli ve yeni işlere yönelten girişimcilik modern ekonominin özüdür. Girişimcinin yeni kombinasyonlar meydana getirip ekonomideki dengeyi bozarak "yaratıcı yıkım" adı verilen bir sürece neden olacağını öne süren Schumpeter konuyu doğrudan yenilik ile bağlı hale getirir.

Schumpeter'in *The Theory of Economic Development* adlı eseri yenilikleri gerçekleştiren kişi olarak girişimciye önemle vurgu yaparken, *Capitalism Socialism and Democracy* adlı eserinde girişimcinin öneminde bir azalma söz konusudur ve yeniliklerin artık büyük firmaların Ar-Ge laboratuvarlarında gerçekleştirildiğini ileri sürmektedir.

Sonuç olarak Schumpeter'in girişimci aracılığı ile yeniliklerin ekonomik gelişme üzerindeki rolünü ortaya çıkarması çalışmalarının ekonomi yazınında çok önemli bir yer bulmasını sağlamıştır. Günümüzde yeniliğin nedeni ve etkilerini anlamakta Schumpeter'in rolü çok büyüktür.

Kaynakça

- Akyos, M. (2004). **Firma Düzeyinde Yenilikçilik (Yenilik) ve Bilgi Yönetimi**, http://www.sistems.org/know_info_ozet.htm (E:02.08.2011).
- Aydoğmuş, O., Türkcan, B., Tunalı, E. ve Kopurlu B. S. (2009). "*Kriz Teorileri: Kondratieff, Schumpeter ve Wallerstein*", Ege University, **Working Papers in Economics**.
- Antonelli, C. (2009). "*The Economics of Innovation: From the Classical Legacies to the Economics of Complexity*", **Economics of Innovation and New Technology**, s.611-646.
- Brouwer, M. T. (2002). "*Weber, Schumpeter and Knight on Entrepreneurship and Economic Development*", **J Evol Econ**, s.83-105.
- Chen, T. Chen, S. H. (2001). "*Global Production Networks and Local Capabilities*", **East-West Center Working Papers, Economic Series**, No:15, February.

- Dolanay, S. S. (2009). “Schumpeter Sisteminde Yenilikler, Ekonomik Gelişme ve Devresel Hareketler”, **International Journal of Economic and Administrative Studies**, Sayı:1, s.171-188.
- Drucker, P. F. (1998). “The Discipline of Innovation”, **Harvard Business Review**, November- December.
- Durukan, T. (2007). “Düinden Bugüne Girişimcilik ve 21.Yüzyılda Girişimciliğin Önemi”, **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, C.1, S.2, s.25-37.
- Edquist, C. ve Hommen L. (1999). “System of Innovation: Theory and Policy for The Demand Side”, **Technology In Society** 21, s.63-79.
- Ercan, S. ve Gökdeniz İ. (2009). “Girişimciliğin Gelişim Süreci ve Girişimcilik Açısından Kazakistan”, **bilig Bahar/S.49**.
- Ertuğrul, B. (2011). **Hayek – Schumpeter; Ne Yazık ki Halen Anlaşamadınız – 2...** <http://bilalertugrul.wordpress.com/2011/11/21/hayek-schumpeter-ne-yazik-ki-halen-anlasilamadiniz-2/> (E.T.:02.01.2012).
- Filion, L. J. (1997). **From Entrepreneurship to Entreprenology**, http://web.hec.ca/creationdentreprise/CERB_Backup-12-mai-2008/pdf/1997-05EPIEntreprenology.pdf ,(E:04.08.2011)
- Freeman, C. ve Soote L. (2003). **Yenilik İktisadi**, (çev. Ergun Türkcan), Ankara :Tübitak.
- Gartner, W. B. ve Carter, N. M. (2003). *Handbook of Entrepreneurship Research*, Z. J. Acs ve D. B. Audretsch, Boston: Kluwer Academic Publishers, Great Britain.
- Hagedoorn, J. (1996). “Innovation and Entrepreneurship: Schumpeter Revisited”, **Oxford University Press**, s.883-896.
- Hebert, R. F. ve Link, A. N. (1989). “In Search of the Meaning of Entrepreneurship”, **Small Business Economics** 1, s.39-49.
- Hebert, R. F. ve Link, A. N. (2006). “Historical Perspectives on the Entrepreneur”, **Foundation and Trends in Entrepreneurship**, S.2:4.
- Hebert, R. F. ve Link, A. N. (2006). “The Entrepreneur As Innovator”, **Journal of Technology Transfer**, Springer Science.
- Hisrich, R. ve Peters M. (2001). **Entrepreneurship**, 5 th Ed., McGraw Hill Higher.
- Işık, N., Göktaş, D., Kılınç, E. C. (2011). “İktisadi Büyümede Girişimciliğin Rolü”, **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**(6:1).
- İraz, Rıfat (2005). **Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve KOBİ’ler**, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Jones, G. ve Wadhvani, R. D. (2006). **Schumpeter’s Plea: Rediscovering History and Revelance In The Study of Entrepreneurship**, <http://www.hbs.edu/research/pdf/06-036.pdf> (E.02.09.2011).
- Karagöz, M. ve Albeni, M. (2003). “Ekonomik Kalkınma ve Modern Yenilik Teorisi”, **Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF**, s.3, S.27-48.
- Landström, H. (2005). “Pioneers In Entrepreneurship And Small Business Research”, **Springer Science**.
- Landström, H. (2005). “The Roots of Entrepreneurship And Small Business Research”, **Pioneers in Entrepreneurship and Small Business Research**, Springer.
- Mahdjoubi, D. (1997). **Schumpeterian Economics and The Trilogy of Invention-Innovation-Diffusion**, <http://www.ischool.utexas.edu/~darius/17-Schumpeter-innovation.pdf> , (E.02.09.2011).
- Mccraw, T. K. (2007). **Prophet of Innovation: Joseph Schumpeter and Creative Destruction**, Cambridge: Harvard University Press.
- Menuda, J. M. ve Kean, J. M. (2002). “The French Tradition: An Alternative Theoretical Framework”, **Working Papers Series**, WP ECON 06.24.
- Özkul, G. (2007) “Kapitalist Sistemin Sürükleyici Aktörleri: Ekonomik Teoride Girişimciler”, **Süleyman Demirel Üniversitesi, İ.İ.B.F.**, C.12, S.3, s.343-366.
- Peneder, M. (2009). “The Meaning of Entrepreneurship: A Modular Concept”, **J Lnd Compet Trade** 9, s.77-99.
- Praag, C. M. (1999). “Some Classic Views on Entrepreneurship”, **De Economist** 147, No.3, s.311-335.
- Sahlman, W. A. ve Stevenson, H. H. (1991). **The Entrepreneurial Venture**, Harvard Business School Press.

- Savaş, Vural (2007). **İktisatın Tarihi**, Siyasal Kitabevi, Ankara, 5.Baskı.
- Sciascia S. ve De Vita R., (2004). “*The Development of Entrepreneurship Research*”, **Liuc Papers n.146**.
- Sungur, O. (2007). “*Bölgesel Ölçekte İnovasyon: NUTS2 TR61 Düzeyi KOBİ’leri İle Yerel Paydaşlar Arasındaki Bilgi Dinamikleri ve Ağbağları Üzerine Bir İnceleme*”, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Isparta.
- Taymaz, E. (2001). *Ulusal Yenilik Sistemi: Türkiye İmalat Sanayinde Teknolojik Değişim ve Yenilik Süreçleri*, TÜBİTAK/TTGV/DİE, Mart, Ankara.
- Tekeoğlu, M. (1993). **İktisadi Düşünceler Tarihi**, Adana.
- Winata, S. (2008). “*The Economic Determinants of Entrepreneurial Activity : Evidence from a Bayesian Approach*”, Massey University.
- Wingham, D. W. (2004). **Entrepreneurship Through The Ages**, <http://www.crcnetbase.com/doi/abs/10.4324/9780203356821.ch3> ,(E:05.08.2011).